

BESLUT

DATUM: 2024-11-06
AVDELNING: Avdelningen för penningpolitik och avdelningen för
marknader
DIARIENUMMER: 2024-01249
HANTERINGSKLASS: ÖPPEN

Beslut om handel med svenska nominella statsobligationer

Riksbankens beslut

1. Riksbankens försäljning av svenska nominella statsobligationer enligt Riksbankens beslut den 31 januari 2024 punkten 2 a (dnr 2024-00138) ska avslutas när det kvarvarande innehavet av de nominella statsobligationerna, exklusive Statsobligation 1059 och Grön statsobligation, uppgår till sammanlagt 20 miljarder kronor.¹
2. Riksbanken ska därefter tills vidare upprätthålla ett innehav av svenska nominella statsobligationer, exklusive Statsobligation 1059 och Grön statsobligation, till ett nominellt belopp om 20 miljarder kronor genom att köpa och sälja sådana värdepapper.
3. Detta beslut ska offentliggöras den 7 november 2024 kl. 9.30.

Skälen för beslutet

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) är det överordnade målet för Riksbanken att upprätthålla varaktigt låg och stabil inflation (prisstabilitetsmålet). Utan att åsidosätta prisstabilitetsmålet ska Riksbanken dessutom bidra till en balanserad utveckling av produktion och sysselsättning (realekonomiska hänsyn).

¹ ISIN-koder för Statsobligation 1059 och Grön statsobligation är SE0007125927 respektive XS2226974504.

Riksbanken får som en del av sina penningpolitiska befogenheter, i förhållande till finansiella företag, köpa och sälja svenska statspapper på andrahandsmarknaden (se 1 kap. 6 §, 2 kap. 4 § första stycket 5 riksbankslagen och prop. 2021/22:41 s. 214).

Det penningpolitiska motivet för handel med svenska nominella statsobligationer

Erfarenheter från såväl finanskrisen 2008–2009 som krisen i samband pandemiutbrottet 2020 visar hur viktigt det är att Riksbanken snabbt kan vidta ändamålsenliga penningpolitiska åtgärder, som förändringar i styrräntan eller köp av statspapper².

Hur snabbt en penningpolitisk åtgärd kan beslutas och genomföras är avgörande för effekten av, samt effektiviteten i, den förda penningpolitiken. En god operativ förmåga bidrar till att Riksbanken i situationer med störningar på finansiella marknader kan upprätthålla en väl fungerande transmissionsmekanism i syfte att nå det penningpolitiska målet. Marknadsaktörernas vetskap om att Riksbanken har denna förmåga ökar förtroendet för Riksbanken och därmed förbättras Riksbankens förutsättningar att upprätthålla varaktigt låg och stabil inflation även i normala tider då förändringar i styrräntan är det huvudsakliga verktyget.

Genom regelbunden handel med svenska nominella statsobligationer kan Riksbanken upprätthålla en god förmåga att snabbt kunna handla med dessa obligationer. En sådan handel bidrar även till att upprätthålla en operativ förmåga att handla med andra värdepapper såsom privat utgivna obligationer i de fall penningpolitiska skäl för sådan handel skulle föreligga. Att Riksbanken har en god operativ förmåga att handla med värdepapper bidrar dessutom till Riksbankens förmåga dels att verka för att det finansiella systemet är stabilt och effektivt, dels att upprätthålla sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap (3 kap. 1 och 5 kap. 1 § riksbankslagen).

För att Riksbanken regelbundet ska kunna genomföra en tillräcklig handel i marknadsmässiga volymer behöver Riksbanken inneha en viss volym svenska nominella statsobligationer. Storleken på detta innehav behöver möjliggöra en handel med tillräcklig frekvens och i tillräcklig omfattning för att Riksbanken ska vara en attraktiv motpart på andrahandsmarknaden. Handeln ska säkerställa att relevant kompetens på Riksbanken kan bibehållas, att systemen för handel kan underhållas och att Riksbanken ska kunna interagera med marknaden och få tillgång till relevant marknadsinformation. Ett innehav om 20 miljarder kronor bedöms utifrån dessa faktorer utgöra en välavvägd volym. Den operativa förmåga som Riksbanken behöver bedöms inte kunna uppnås på annat sätt. För att

² Se även prop. 2021/22:41 s. 93.

begränsa påverkan på marknadspriser ska innehavet över tid spegla sammansättningen av utestående stock av svenska nominella statsobligationer med återstående löptid om cirka 1-15 år, med hänsyn tagen till lämplig marknadsrisk och god likviditet i innehaven. Handeln ska ske på andrahandsmarknaden och genomföras på ett sätt som i övrigt är förenligt med förbudet mot monetär finansiering i 1 kap. 6 § riksbankslagen, jfr. EU-domstolens domar den 16 juni 2015 i målet C-62/14 Gauweiler m.fl. samt den 11 december 2018 i målet C-493/17 Weiss m.fl.

Ett långsiktigt innehav i denna storleksordning bidrar till en marginellt större ränterisk på Riksbankens balansräkning. Innehavet finansieras till en kostnad motsvarande styrräntan, men genererar samtidigt avkastning. De eventuella förluster som skulle kunna uppstå för Riksbanken till följd av innehavet bedöms vara små i förhållande till den samhällsekonomiska kostnaden av att inte kunna genomföra handel vid behov.

Sammanfattningsvis ska Riksbankens långsiktiga innehav av svenska nominella statsobligationer, exklusive Statsobligation 1059 och Grön statsobligation, uppgå till ett nominellt belopp om 20 miljarder kronor genom att köpa och sälja sådana obligationer. Av de skäl som framgår ovan anser Riksbanken att beslutet är proportionerligt (1 kap. 8 § riksbankslagen).

Riksbanken innehar idag svenska nominella statsobligationer om 168 miljarder kronor. Riksbanken har tidigare beslutat att dessa ska erbjudas till försäljning i en takt om 5,7 miljarder kronor per kalendermånad (dnr 2024-00138). Riksbanken anser att försäljningen av svenska nominella statsobligationer bör avslutas när det kvarvarande innehavet av sådana obligationer uppgår till 20 miljarder kronor. I det beloppet ska Statsobligation 1059 (med förfall november 2026) och Grön statsobligation (med förfall september 2030) inte medräknas eftersom Riksbanken avser att hålla dessa till förfall. Med nuvarande försäljningstakt bedöms innehavet av svenska nominella statsobligationer, exklusive Statsobligation 1059 och Grön statsobligation, uppgå till cirka 20 miljarder kronor i slutet av 2025. När denna nivå uppnås ska ett långsiktigt innehav av svenska nominella statsobligationer upprätthållas genom handel med sådana obligationer.³

Riksbanken kommer att besluta om närmare detaljer för handeln som rör det långsiktiga innehavet under tredje kvartalet 2025.

Beslutet har fattats av direktionen (riksbankschefen Erik Thedéen, förste vice riksbankschefen Anna Breman samt vice riksbankscheferna Per Jansson, Aino

³ Riksbankens innehav av kommunobligationer, säkerställda obligationer och företagsobligationer fortsätter att minska i takt med att dessa förfaller.

Bunge och Anna Seim) efter föredragning av seniora rådgivaren Mattias Erlandsson. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Heidi Elmér, avdelningschefen Åsa Olli Segendorf och tillförordnade chefsjuristen Carolina Backert medverkat.